

ZEMPLÉN.

Közlöny a társasélet, közgazdaszat, irodalom s humor köréből.

Előfizetési ár:

Egy évre 6 frt.
Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 fr. 50 k.
Előfizetési pénzek
valamint minden köz-
lemény a szerkesztő-
séghez S. a. Ujhely-be
bérmentv. külföldiek.
Kéziratok nem adat-
nak vissza.
Nem térben egy
sz. 10 kr.

Hirdetési díj:

3 hasábos petit sor
egyszeri hirdetésnél
5 kr.
Többszörinél olcsóbb.
Bélyeg díj mindig
30 kr.
Előfizetések és hir-
detések felvételnek
Lóvy A. könyvkeres-
kedésében és a szer-
kesztőségénél.

23-ik szám.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

II-ik évfolyam.

„Emelkedjünk európai szín- vonallá!”

Ily jelszóval állott elő a többség a kiegyezkedési actus végrehajtása alkalmával, s diadalzétében minden fontosabb kérdésnél még folyvást hangoztatja e jelszót; melynek jelentősége szerintök nem egyéb, mint hogy Magyarországot a kultur-államok példájára szervezzük.

Ez egyrészt valoban dicséretes törekvés; másrészt azonban igen háladatlan munka szerintem. Mert míg más kultur-államoknak eleitől fogva megvolt szervezési alapjuk, vagyis: közjogi függetlenségük s abszolút szabadságuk, melynek aegise alatt szellemi s anyagi jólétet teremtvén, nemzeti nagyságukat most már a dicsőség fényében tükrözik elénk: Magyarország folyton tartó feudális helyzetében még mindig arra van kárhóztatva, hogy függetlenségét és szabadságát garantizáló ősi törvényeinek helyreállítására fordítsa minden erejét.

Igen! Magyarországnak megvan a maga feudális helyzete jelenben is, és a realunio alapján végrehajtott kiegyezkedéssel még inkább megszilárdult feudális viszonya, miután törvényei ellenére minden internationalis befolyástól megfosztatott.

Az „emelkedjünk európai színvonalra!” zengzetes jelszó tehát valóban nevelésnek tünetik fel azok előtt, kik hazánk

helyzetet ismerik. De még nevelésesebb ha vesszük, hogy az politikai s közgazdasági discussioknál használtatik leginkább, a nélkül hogy e jelszó egyszersmind közgazdaságunk érdekében is emeltesse. . . Már pedig Cobden szerint is főkéllék: hogy a nemzetek politikai s közgazdasági érdekeiket egyiránt felkarolják, vagy is: hogy egyiket a másiknak alá ne rendeljék; különben a nemzeti jövőjüket kockáztatják s akaratlanul is megsemmisülésüknek egyengetik utját.

És mi mégis közgazdasági érdekeinkre nézve folyvást télenek vagyunk, és csaknem elviselhetlenné vált anyagi helyzetünkön nem igyekszük könnyíteni. Hiába! nincs Tyrtaeusunk, a ki felrázza a nemzetet a borzasztó agóniából, az önelhagyás e nemzetgyilkoló lethargiájából. — Kassandra szerep pedig vajmi keserű szerep!

Vagy tán azok optimismusa vett rajtunk már erőt, kik a kiegyezkedést egyre nagy horderejűnek tekintik, s vívmányainkat titáni dythirambokban zengedezik? — Bizony tartok tőle, hogy beteljesül rajtunk is mit Göthe mondott Mefistoval: „die Wolthat wird plage“.

Nem vitatom azt, hogy politikai tekintetben minő előnyben vagy hátrányban részesültünk a kiegyezkedés által. De azt határozottan állítom, hogy közgazdaságilag kínos helyzetbe jutott a nemzet. Igazolja ezt évi bevétel s kiadásai közti óriási aránytalanság, s azon körülmény, hogy

közgazdaságunkra nézve archimedesi emeltyükül szolgáló tényezők maig sincsenek birtokunkban, és a részben is még mindig Bécs kegyelmére vagyunk utalva; mely kegyelem, tudjuk, az ország anyagi érdekeire nézve is folyvást mostoha volt.

Egyébiránt erős meggyőződés, hogy e tévutra térés, e hajmeresztő anachronismus elvégre is egyhangulag elfogíteltetni még azok által is, kik arra e nemzetet mirtegy kényszerítették. És be fogják látni, hogy úgy jártak, mint a Peleidák, kik szintén felakarták frissíteni apjuk véréit, de tévesztvén a szereket, meghoraszották.

Csodálatos, hogy pártkülönbség nélkül minduntalan hangoztatják, hogy anyagi tekintetben igen elvagyunk maradvá. Mindennek dacára kiadtuk kezünkkel azon tényezőket, melyek nélkül anyagi előhaladásunk lehetlenné vált. Mi azért arra ösztönöztünk, hogy európai színvonalra emelkedjünk.

Ez valóban a szó szoros értelmében a legnagyobb logikai ellenmondás. Mert nézetem szerint e részbeni ösztönzésnek csakis akkor volna helyes logikai értelme, ha, mint fentebb is mondtam, ennek alphája: a nemzeti teljes függetlenség meg volna. Már pedig a nemzet még csak nem politikai tekintetben sem mondhatja magát önállóknak.

Ahoz tehát, hogy európai színvonalra emelkedhessünk, — elodázhatlan fő-

TARCZA.

Krasznahorka vár regeje.

Hol Gömörnek rónaságos fide
Zordon havas Woloretz szelétől
Delbákkal takarózik be;
Hol a Sajó e szép fehér szalag,
Mit gvakorta vérfolt szennyeze,
Virágos mezőn, fűzek árnyiban
Tétovázva hömpölyög, szalad...
Hol a béczek völgyei közül
Hámorok vad dobogása kél,
Mit ezernyi pisztrangos patak
Egybekelve ott a félfogón,
Habkarokkal könnyen hajtogat...
Hol mondom e képzelet vidéke,
Mely, miként ha béczeket ualna —
Csuszomászó ebként meglapul,
E lapálynak éj-keleti részén
Gulaként egy szikla tornyosúl.
Es e szikla neve: Krasznahorka.
Tetején a hős lovagkor képe.
Borús arczezal néz a múltra vissza,
Melynek ő egy dicsőült emléke...
Mint épült e vár, nem tudja senki,
Kutatni a történet kifáradt,
De a nép, mely ősi nyelvén szól,
S hagyománykép szó után beszél,
E tünde várról ily regét regél:
Réges régen, ezeltől sok ével,
Midőn még a magyar félmázsás kopját
Hordozott kezében,
Túl Krasznahorkán napkelet fölé
Juhok legeltek kised somhegyen...
Lombsátorában ült a vén juhász,
Körötte örvös szunyadó ebek.
Ki ételét naponta hozta meg,
Lombsátorának himes pamagán

Fáradt leánya könnyedén hevert...
„Kelj föl Acankám és siess haza,
Közleg az est, majd elsötétedel.
Hárskút fölött az ég is elborult,
Nem hallok olykor döngő szót tát?
Mit Krasznahorka szászor visszamond;
Siess galambom, és köszönd anyánkat,
S a kis fiut, hogy kút körül ne járjon
Insd nevembel...
Szolt a vén apa, s a jó leány fölállt,
Megmentvén széke szép haját —
„Hat isten áldja meg kigyelmedet!...
S vidám dalának szárnyaim repült...“

Jött a felleg megriasztott vihar paripáján
Bösz tekintetével,
Hogy lesujtsa tüzes menykövével
Ki a porból feleje törekszik...
De elragadta őt szilaj lova;
Mert megköndült Hosszuréth harangja.
Alkonyult, a végső napugár,
Krasznahorka barnult homlokát
Csökelgeté...
Az est fuvalma rejthelyéből
Gyorsan jött elé
S mi zaj csak kelt a rónaságon
El-el lebbenő szárnyára vevé...
Este lön. A somtetőnek is
Lassan-lassan bigyult csillaga,
Cseri kékklaba volt már a nyáj,
A béczi vízhang sem feledte
Az öregeknek vakkánási...
Pihent az élet fáradt gyermek...
Csak a vén juhász, ki még tüzelgete,
A vén juhásznak nyugta nem vala:
Eladó leány volt a szép Aranka...
Hamvad a tűz, Elszállt a gondmadár,
Lélek-csend e legdrágább vagon,
Visszatért a kebel rejtekebe.
S a szellő, ez az álmak honának
Bolyongó bűvös, titkos szelleme,

Hatalmát hogy érezteté vele:
Szemére álm, csendes álm ült,
De mit egy bokor erős csörtetése
Boszúságára ujjag megzavart...
Talán farkas? — gondolá magában
S lassú léptel a bokorhoz indult,
Holott az egy mogyoró-egér volt,
Kis lakóba gyorsan elrejtőzvé...
De kit álmából igyen fölzavart,
Neki állt és görcsös buzdóval
A kis állat hajlokát kintarta.
Gondolván: még mogyoró is lesz benn
Mit fiának holnap haza viszen...

Borús derü a világ folyása,
A lemanságot jó kedv üldözi...
Ha boszus volt, s ha gond-felhő újra
Elfőde is derült kebelét;
A véletlen, nem remélt szerencse,
A sok arany, ezüst...
Mi a földből csillogott elébe,
Megrészegíték titkos örömét...

Hire szárnyalt abban az időben,
Hogy a király utba van Gömörbe,
Hol vadászni tartja ifju kedve.
Szarvasokban gazdag királyhegyen...
Fejedelmét a nép igen szerette,
S elfogadta a nép ünepléylet,
Áldozta a köcsöröm oltárán
Szive gazdag ömjén-illatául,
Szegénysége kitünőbb czikkével...
Hü alattvaló a vén juhász is,
Hírét hallván a vendég királynak,
Meglépő azt, egy sajtot készítet,
Rejthelyét csak dus ajándokának;
Mert arany volt belsejébe téve,
A talált kincs igaz fele része.

Véget érven a vadászat,
A király és környezői

kellék: a politikai és közgazdasági függetlenség. És ha mégis parforce a kultur-államok sorába kívánunk közeledni, legalább nem politikai tekintetben igyekezzünk magunkat Bécestől emancipálni; annál is inkább, mert ha községi van: közösérdeknek is kell lenni. Már pedig a közösérdek megköveteli, hogy Magyarország népei ne jussanak koldusbotra; melyeknek rongyai első sorban a trónt érintenék, második sorban pedig Bécs fényére vetnének homályt.

Sokan ugyan azt mondhatják, hogy nagyon is sötét színben tüntetem fel a jövőt s elfogult vagyok. De ha az ilyenek szemügyre veszik egyes osztályok helyzetét, s bepillantanak a földművelők, iparosok és kereskedők tűzhelyeire: tapasztalni fogják a valót s nekem igazat adnak, — főleg ha államtartásunkon tekintenek végig.

Tegyünk le e szerint magas röptű vágyainkról, s távolítsuk el magunktól ama tömjén füstöt, mely a történelem szerint is csak a dicsvágyó, de hatalmas nemzetek légkörét szokta képezni; s bár közel a piedestálhoz, ne törekedjünk még arra fölhágni, hogy nagyobbak látszassunk mint a minők valóban vagyunk, hanem lenni maradjunk szerényen, és iparkodjunk ha nem is politikai, legalább közgazdasági függetlenségünket mielőbb kivívni ennek nyomán anyagi jólétet teremteni; így aztán lesz helye eme jelszónak: „Emelkedjünk európai színvonalra!”

Kunsch József.

Hátra vagyunk-e a művelődésben?

(Folytatás.)

S most azt hinné olvasóm, hogy hát a magamhoz hasonlókat az ugynevezett középosztályt hiba nélkül tartom! korántsem! Van nekem ebben sok mindenféle elemek, s ezeknek sok mindenféle hibáik és fűcsaságai, de a legelső helyen állanak, s azt készséggel elismerem, — a fertálymagnások. Ezeket annyit leírták már komoly és nem komoly modorban hogy kár a szót vesztegetni rájuk, és csak úgy

különösség végett felemlitem hogy milyen bált láttam egyszer az ötvenes években, melyet ilyen fertálymagnások rendeztek. Ebben ugyanis az egymással mulatók a következő csoportokra oszlottak: ők a fertálymagnások tánczoltak a főrangú nőekkel, de nem leányaikkal, mert a gróf kisasszonyok otthon hagyattak nehogy valami illetlent lássanak vagy elsajátítsanak, a főrangú fiatalok részint el nem jött, részint ha eljött nem mulatott ám a fertálymagnások nő estvéreivel, hanem az ólálkodó szobaleányokkal, s kivel mulattak s tánczoltak a fertálymagnások, nőtestvérei? holmi csehországi diurnistákkal. —

De szóljunk valami okosabbról! Van e annyi műveltség általában a középosztályban, az értelmiségben, mint ez kívánatos lenne, mint a mennyire a képesség és a tudomány megvan? Erre is azt vagyok kénytelen felelni, hogy nincs. Van ugyanis nekünk is igen sok hibánk, van például köztünk igen sok a ki lenézi a nép emberét, sőt durván bánik vele, azt kívánja hogy süvegeljek, hogy kitérjenek neki, és tegezi szelében azt a kinek posztó öltönye nincs. Erről már írtam egyszer, azért nem fejtegetem tovább, csak annyit mondom, hogy míg ezzel fel nem hagyunk, nem remélhetjük hogy népünk megérjék a szabadságra s ha ez sokáig meg nem történik, csak minmagunknak fogjuk tulajdoníthatni. Azután a művelt és kedélyes társalgás nem áll azon a fokon köztünk a melyen lehetne, valami oly modort látunk fiatalágunknál általában lábrakapni a mely ezelőtt illetlennek és sértőnek tartatott, magok viselkedésben ugyanis nem elég udvariasak, társalgásukban pedig vagy blazirtak s holmi éretlenül megfontyadt életfilozofiaról beszélnék, vagy ha jó kedvük van s azt elfojtani nem bírják évődnek és csufolodnak helyett hogy tréfálnának vagy elmések lennének. Ezt csak azért írtam, mert ez nem csak hijány de hátralépés a társadalom műveltségében.

Továbbá általán véve jellemző az is, hogy még alig láthatunk oly naptárakat, melyekben időjóslat ne foglaltatnék. Mit mutat ez? azt hogy még némelyek hisznek ily nevéstégesen ostoba dolgokban, sokan pedig kételkednek azon ha valjon higgyenek e? vagy sem? Én úgy gondolom, hogy Eu ópa nyugoti népeinél már nem találni időjóslatokat a naptárakban. Azt tartják, hogy a szappannak nagy mérvben fogyasztása a kulturának mérvadója, én meg azt tartom, hogy az időjóslatok nélküli naptárak. Azután feltűnhetik minden nyugoti utasnak nálunk az hogy társas köreinkben sok oly tárgy hiányzik, mely amazoknál feltalálható, s mely mind a léleknek élvez adó miveltebb elszóródási módokhoz tartozik, ki ezt nem hiszi ám nézze meg, vannak e például Casinóinkban rendez könyvtárak, minden tudományos szépiro-

dalmi folyóiratok, térképek, zongorák s hangjegyek, s valljon általában magunk cultiváljuk vagy legalább pártoljuk-e a művészeteket, nem élnek-e szegényül köztünk a szobrászok festők és zenészek? Azután nézzük meg a közhelyek egyéb nemeit, például a vendéglőket, a minden nyugateurópai el fog ijedni a piszoktól a kényelmetlenségtől mely bennök van, s ha némelyik tisztább is a többinél, ama bizonyos hely még is olyan beana, hogy alig lehet igénybe venni, a szobák, éttermek, istállók sat. elrendezése olyan bennök, mintha azon vetélkednének, hogy egyik se legyen tökéletesen kényelmes.

Mit mondjak azután azon néhol található kisbirtokosokról, kiknél nyomtatásban egyebet nem találni, mint adókönyvet, adómegintést s naptárát. Nem sok van ilyen, de még is van, ez magában is eléggé jellemző. Ezek nevelés után gyermekeiket ferdén, — fiaikat ugyanis csak felnevelik valahogy a nyilvános iskolákban de leányaik, kikről azt tartják hogy a nők nem jó sokat tudni, tudatlanok maradnak. Innen van aztán, hogy némely elavult nevéstégek előéletet még ma is hallhatunk az ugynevezett kaputos osztály körében.

A nép végre aránylag talán legkevésbé van hátra, igen sok európai néphez hasonlítva, hátrább áll az angol az északnémet a belga a svaiczi népnél. de a francia és olasz nép egy részénél még előbb áll. Tudom hogy minden olvasómnak e helyen ezen szó forog agyában: népnevelés. Én is egyetértek s azt mondom: népnevelés jöjjön el a te országod! De hiszen meg van alkotva a népnevelési törvény! meg ám, csak hogy nincs köszönet benne, mert a catholicus felekezeti iskolákat a megalkotott törvény aligha fogja kiemelni mostani tökéletlen állapotukból. S mi teszi hát oly tökéletlenné ezen iskolákat? megmondom. De hogy kellően megmondhassam, messziről kell kezdenem.

Hogy mily régi a papok uralma ezen a földgömbön? azt nem tudom, de minden esetre igen régi, s mindenütt a hol ezek uralkodtak, vagy közvetlenül ők, vagy az emberiség zsarnokaival a fejedelmekkel szövetségbe uralkodtak. Meddig volt uralmuk teljes? addig míg nem akadtak lelkes emberck a kik az emberiséget felvilágosították, a kik küzdöttek ezen minden tudományt, melynek segítségével az emberiség hadhatott művelődhetett és szabadabb lehetett volna, titokban tartó papi osztály ellen, az emberiség azonban majd minden ily mozzanat után ismét visszaesett. Kik ellen küzdött Krisztus? a farizeusok ellen, kik éppen ily főpapok voltak, és mi történt az emberiséggel ezen tiszta és dicső tan magasztos kor, szaka után, az emberiség viészaesett ismét mert a középkor papsága mely azon egyszerű de magasztos vallást száz meg száz szállaggal

Megpihenni vissza tértek
Enyhe árnyu rengetegnek
Illatos gyep-szőnyegére,
Hol vadász ebéd között a
Vén juhász is általnyujtá,
Szivtől szakadt ajándékát.
Mit a meleg keblű király.
Mitsém véelve, nem gyanitva,
Aldást osztó jobb kezével
Mosolyogva vett magához
Mégkérdésvén ő is töle:
Mivel kedveskedhet viszont,
Mit kívánna mit szeretne
Az ajándokért cserébe?
Es a bérczek ős lakója.
Nemes büszkeséggel mondá:
Mint hogy ő a pásztorelet
Terhes fátalmi által
Tartja fön szegény családjá,
De a domb hol most legeltet
Kopár nagyon,
Mindössze is a mit kíván
Hét hegyen szabad járása,
Hol a klot is állithasson . . .
Kérvényére a király szó
Igonlóleg hangzott vissza;
Es hogy későbbet se lenne,
Ki céljának ellenálljon,
Szabadalmát a fő urak
Jelenléte megpecsétlé . . .
Tervét az öreg juhásznak
Idő, s a sok kincs sugára
Merészebbé érlelék meg.
Juhainak tág mezeje,
Pásztorelet, cserény-aklok;
Gondolatját is kerülték.
A pénz vágyainak szárnyát
Megnöveszté, meg, és annak
Egészen más irányt adott,
S így a hét akol helyett, hét
Várat épített a bérczek

Daczban edzett homlokára . .
A legelső, hol szerencse
Szállott öszborult fejére,
A somhegyen alapítá.
De amint a rege tartja,
Amit nappal felépített
Azt láthatlan tündérkezek
Az éj csendes óráiba
Krasznahorka tetejére
Által vitték . . .

Hazánk régibb történetéből
Először ismert a Bebek család.
De tudjuk meg: hogy származásfajok
Törzse, a pór születésű juhász,
Kinek szűrő kanalait
Krasznahorkán,
Mutogatják maig.

BORÚTH FLEMÉR.

Tárcza levelek.

I.
S. a. Ujhely, jun. 7.
"Poeta non fit sed nascitur." A költő nem lesz hanem születik. E régi s még a római klasszikus időkől származó közmondás keretében újabbán a "tárczairó" is fölvétett. E közmondásra egyszer egy elmés barátom azt jegyzé meg: miszerint az valóban megdöntetlen igazság, mert a születése előtt csakugyan senkisémet érheti el a szellemvilág ama két magaslatát. E kissé szarvas bizonyítás a felhozott közmondást még elasztikusabbá teszi, úgy hogy gyűrűzetébe Dantetól a serpenyő foltozó cigányig mindenki könnyen belérszorítható. Ez alapon én is teljes nyugalom és önérzettel ragadom meg a tárczairói tollat, miután ha körülnéztem magamat, nagyon is látom: hogy lépteim nyomokat hagynak az utcza sa-

rában, s hogy az élet valamennyi vándorai közt én is csak — születtem.

A bevezetés, azt hiszem, ha hajánál fogva van is előrántva, nem lehet unalmas; mert szabása meglehetősen rövid. "Csak röviden! e két szóban kulminál a mai kor kövelménye, parlamentekben ép úgy, mint a sajtó termékei, nemkülönbön a toasstermő bankettek, névéstéyek és lakodalmaknál. Ez állításra valaki azt mondhatná: hogy paradoxon. pedig nem az; hiszen ha különösen a magyar országgyűlés szónokait megfigyeljük, azt fogjuk tapasztalni: miszerint a szónokok 90 része beszédet rendszeren azzal kezdi. "T. ház! Rövid leszek". Pedig de hogy lesz rövid! mint nem árul olcsóbban azon kereskedő, kiannonceában ökölnyi betűkkel hirdeti: hogy rendkívüli jutányos ár!"

Egy jeles államférfiu emlékirataiban olvastam valahol: hogy a hozadalmasságnak legfőbbösör oka a tárgyönküvi csappongás, mondhatni: tárgyatlanság. Az ilyen szónok vagy író rendszeren elvont fogalmak egérfarkába kapazkodik, s azokat alienákra feltalagolva: mintegy Boa constrictor üres frázisok nyálkás anyagával vonja be, hogy ily módon könnyebben elnyelethesse a jámbor olvasó vagy hallgatóval.

De hát a tárczairó nem hosszuképu állambölcsész, s nem is "ciceró" betűkön nyargaló vezérczikkező óriás, de oly piros pozsgás poéta-fele halandó, kinek sokszor ép úgy megvan engedve a légvárak építése, mint egy halvány lyrikusnak, de aki a csattanós rimeket nem a betűk összecsengésében, mint inkább a bizarr, ellentétes eszmék találkozásában keresi és találja is meg. Amannak művein ábrándos szerelem, vágy, emlékezet, remény, világfájdalom, ember gyűlölet, megvetés sat. vonul keresztül mint egy mozgó panoráma, míg emennek tárgyát apróbb társadalmi események bou-

felcizfrázta, és butaságban gondolná vala így, s nem is lehet a tudor csalódik. Nem elől aki mag működni, hogy is keveset tan a nép pedig által: ha a vösség ürügye a mi vallás, búcsuk leírása vajmi kevés a mi papságu miatt a nép oskoláztatva mit egyéb tu egy év alatt

Es mind láthatlan kéz papságunk va

— Helyi,

(!) A s. növéndékei f. erdőben tavas nepelynél köz polgárokból a ből külön me ért is szolgá hívások kik a

(!) A g ő Patakon volt ritva az akad zött meg az nem ünnepe héz megyenk főszolgabíró délelőtt ment kezett vissza

— Az gyar kir. reg szász 1-je óta ott — Hi riteni e hó madár Fark és fufangjáv az igazságsz

KO

doir-titkok. lant történet nélkül; mel ténntek, min csakis e kig rázza meg: ben sértést szabb esetbe

A tárc ponghat s k desi pontot, szerint a pr hogy egy, a újabb körfo ujat azonban ne is várja már ez is je utazásában: már elmondá megtörtént, egyik század

A fővá gokban kivá kezték is az színezni. Ez teté a fősul Amaz minde zokat nyujtó san hagyva; nak hódolva Szóval egy fogással, me az, ami a n csupán részi másik "szé harmonikus

Van melyet szór egyik embe kott Nem e Ubald! mor

felezifrázta, ismét titokul tartá a tudományt, és butaságban hagyta az emberiséget. S ha azt gondolná valaki hogy ez a mai korban nincs gondolná valaki hogy ez a mai korban nincs így, s nem is lehet, mert Guttenberg óta nem lehet a tudományt véka alá rejtetni, az igen családik. Nem lehet a tudományt elrejtetni az elől aki maga tanulja azt, de lehet ám azon működni, hogy még a művelt ember gyermeke is keveset tanuljon abból a mi valódi tudomány, a nép pedig meg nem annyit, mint semmit, az által: ha a vallásosság és jövőbeni lelki üdvösség ürügye alatt oly sokat tanítunk abból a mi vallás, imádkozás, szentírás, ünnepek és búcsuk leírása, vallástörténeti stb. sat., hogy vajmi kevés idő marad másra. Ez az a mit a mi papságunk a mai időben művel. Ez az a miért a nép gyermekei 6 éven át szorgalmasan iskoláztatva úgy kerülnek abból elő, hogy a mit egyéb tudományokból tudnak, azt ugyan egy év alatt is megtanulhatták volna.

És mind ez miért történik így? Van egy láthatlan kéz, egy láthatlan szellem, melynek papságunk vakon hódol (Vége köv.)

Matolay Viktor.

Tarogató.

— Helyi, megyei és vidéki ujdonságok —

(!) A s. a. ujhelyi hely. hitv. tanoda növendékei f. h. 10-én, az az szombaton a borsi erdőben tavaszi mulatságot rendeznek. Az ünnepélynél közre fog működni az itteni hely. hitv. polgárokból alakult énekkar. Költségkímélésből külön meghívások nem küldetnek szét, miért is szolgáljon e pár sor mindazoknak meghívások kik a mulatságban részt venni ohajtanak.

(!) A gőzmozdony tegnapielőtt már S. Patakon volt. Tehát ez szerint már el van háritva az akadály, mely Szerencs és Ujhely között meg az egyenes összeköttetést gátolta. E nemi ünnepélyességgel egybekötött probamenehez megenk mindkét alispány a s a központi főszolgabíró is meghivatott. A mozdony mely délelőtt ment Patakra d. után 5 óra tájon érkezett vissza vjg zene mellett szerencsésen.

— Az eddig Ungvárt székelt magyar kir. pénzügyi igazgatóság Bergrészországba már által költözött s májushó 1-je óta ott működik.

— Hírhető rablót sikerült kézrekeríteni e hó 27-én Nagy-Károlyban. Ez a jó madár Farkas Béni, ki vakmerő bátorságával és furfangjával eddig mindig ki tudta játszani az igazságszolgáltatás kezét.

Katonaság szabadságolása az aratási időre. A földművelés ipar, és kereskedelemügyi magyar kir. ministerium és a közös hadügyministerium között történt megállapodás folytán, a folyó évi aratási munkák alkalmával az országban netán ismét mutatkozható munkáskéhiány lehető enyhítése céljából a katonaságnak aratási munkára való szabadságolását ismét engedélyezte. A rendelkezésre álló legénységnek aratási munkákra alkalmazása, az illetők szabad elhatározásától függően, a munkabér és ellátás megállapítása a munkaadó és a katonaság közötti szabad egyezkedés tárgya, mely egyezkedés az ezred és zászlóalj parancsnokok útján lesz közvetítendő. A fejenként és naponként 3 $\frac{1}{2}$ kr. ban megállapított egyenruha koptatási átalány mikénti lefizetése iránt az illető ezredvag, zászlóalj parancsnokai fognak a munkadókkal megjelyezni.

(!) A német népének esek szombaton az az f. h. 10-én kezdik meg előadásait ifj Roth Ignácz „Pest városához” címzett étköz helyiségének udvartartásában. Ugyanekkor nyitattik meg ott a szabadban értékes helyisége is. mely eső és napfény ellen egyaránt védve leend.

A honvédség nyilvántartási ügyének kezelésében az 1871-ik évi IV. törvénnyel szentesítés által, mely az 1868. évi XL1-ik törvénnyel 9-ik §-ának módosítását tartalmazza, — változás levén szükségessé; a n. mlgo honvédelmi ministerium f. évi május 2-án 580. sz. a. kelt elnöki rendeletében akként intézkedett, hogy a külső nyilvántartással ez ideig megbízott járásörmesterek, mostani állomás helyükről (t. i. a századjárásokból) az illető zászlóalj törzshelyére rendeltetvén be; — a szabadságon lévő honvédelegénység és, az 1861. évi XL1-ik törvénnyel 22-ik §-ban, és a honvédség alapszabályainak VII fejezetében a nyilvántartás, tekintetéből elrendelt jelentkezéseke ezentul az illető zászlóalj parancsnokságnál tellyesitse.

Ezen eljárás által a jelentkezés eddigi módja csak annyiban szenved változást, hogy ezentul nem a századjárásokban külön, hanem csak is a zászlóalj törzshelyén eszközöltetvén a nyilvántartás, — a tartózkodási helyen való megjelenés, — annak megváltoztatása, vagy 14 napon tul terjedő elhagyása sat. mindig a zászlóalj parancsnokságnál jelentendő be.

Ezen jelentkezést a honvédek vagy közvetlenül, vagy pedig közvetve a községek,

vagy járások előjárói által eszközölhetik, mely utóbbi esetben névze az illető községek már is utasítottak, hogy egyelőre, és pedig mindaddig míg ezen jelentkezés ügye véglegesen szabályozva nem lesz az ilyféle jelentéseket a legnagyobb pontossággal, s a nyilvántartás fontosságának megfelelő lelkiismeretességgel kezeljék s azokat az illetékes honvédezázóalj parancsnoksághoz haladéktalanul juttassák.

Ajánljuk ezen fontos közleményt nem csak a tisztviselő, de különösen a jegyző urak s a községek figyelmébe!

— A sárospataki népbank 1871. évi május havi üzletforgalmának kimutatása, **Bevétel.** 1871. áprilishavi pénzkészlet 2421 ft. 91 kr. Dgész részvényre 950 ft. Havi részvényre 1442 ft. 89 kr. Adósság befizetés 85443 ft. Kezelés és vegyes 2538 ft. 38 kr. Egyesek 6% betéte 27569 ft. 89 kr. Tartalék alapra 58 ft. 50 kr. Összesen 120,424 ft. 57 kr. **Kiadás** Egész részvény kamatra 9 ft. 22 kr. Kamatra kiadott 98558 ft. 59 kr. Vegyes kiadás 236 ft. 57 kr. 6% betét visszafizetés 457 ft. 50 kr. Ennek kamata 9 ft. 95 kr. Kölcson visszafizetés 2400 ft. Pénzkészlet 1871. május 31-én 18752 ft. 74 kr. Összesen 120,424 ft. 57 kr.

A ZEMPLENMEGYEI

kereskedelmi-ipar-termény- és hitelbank
1871-ik év május havi
forgalom-kimutatása.

Bevételek. Pénzkészlet május hó 1-én 21974 ft. 17 kr. Betétek könyvecskére 12336 ft. 15 kr. Folyó számla hitelezők 35700 ft. Váltó táca 149582 ft. 50 kr. Kifizetett előlegek 1814 ft. Leszámítási kamatok 3937 ft. 36 kr. Előleg utáni kamat 68 ft. 78 kr. Jelzálog kölcsön kamat 25 ft. 68 kr. Nyomatványokért 60 ft. Különféle jutalékok 4 ft. 56 kr. Illetékek 4 ft. 75 kr. Részvényátirítási díj 2 ft. **Kiadások.** Leszámított váltókra 14600 ft. Betét visszafizetések 41269 ft. 39 kr. Betét utáni kamatokra 605 ft. 68 kr. Folyó számla adások 27750 ft. Előlegekre 1531 ft. Bevásárolt értékpapír 2514 ft. 50 kr. Szelvénycs 16 ft. 1 kr. felszerelésre 9 ft. 15 kr. Osztalék 1870 ik évi 140 ft. Visszkamat 2 ft. 50 kr. Díjazás 415 ft. 61 kr. Üzlet költség 7 ft. 30 kr. Pénzkészlet májushó 31-én 5248 ft. 86 kr. Összes forgalom 451019 ft. 90 kr.

KOLENER JÓZSEF,

kiadótárs.

IFJ. FARKAS LAJOS,

szerkesztőtárs.

BORÚTH ELEMÉR,

felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

doir-titkok. csipős botránykák s érdekes galant történetek kepezik minden logikai rend nélkül; melyek ép úgy lehetnek meg nem történtek, mint amazok meg nem történhetők, s csakis e kgyes elmékedési rendszer magyarázza meg: hogy költők és tárczairók műveiben sértést nem vehetnek: hogy abból legrozsabb esetben megtorlást arassanak.

A tárczairó tehát a tárgyon kívül is csaponghat s könnyen megtalálhatja az archimedesi pontot, hol lábát megvetve, kénye kedve szerint a prózai valót kiforgathatja sarkaitól, hogy egy, a költői képzőerő végtelen üreben újabb körforgást jelöljön ki számára. Valami újat azonban ekkor sem teremt, s azt valóban ne is várja az olvasó. Bölcs Salamon után (s már ez is jellemző) Lamartine mondja keleti utazásában: hogy minden ami mondatik az már elmondattott; minden a mi történiük, az már megtörtént, egyik ember a másik, valamint egyik század is a másiknak csak plagiatóra.

A fővárosi tárczairók a májusi mulatságokban kiválóan bő anyagot találtak, s igyekeztek is azokat saját felfogásuk szerint kiszínezni. Ez Rembrandt modorában az árnyra fektet a fősúlyt: hogy a fényt jobban kiemelje. Amaz mindent megvilágított; ez csupán körrajzokat nyújtott megiehetős conceptioval, de laposan hagyva; amaz a veduto festészet szabályainak hódolva egész hűséggel másolá a tárgyakat. Szóval egy volt a kép, de azon különböző felfogással, melyszerint egyiknél háttérüi szolgált az, ami a másiknál az előrészt képezte. Egyik csupán részleteket dolgozott ki finoman, míg a másik „széles kezeléssel” az egésznek adott harmonikus kifejezést.

Van egy ismeretes captiosus kérdés, melyet szórakozás vagy bárgyúságra számítva, egyik ember a másikhoz tréfából intézni szokott Nem egyszer hallottam már kérdezni: „Te Ubald! mondd csak, melyik napra esik az idén

„zöld csütörtök?” s Ubul nem sokat gondolkozva azt felelé: „nem tudom, de alkalmasint kedd vagy szerdára.” Ezen anachronismus ha zöld csütörtöknek nevétséges is, de a majálisok tartásánál, egész komolyan megjárja. Így esett például: a h. gymnasium növendékeinek majálisa ez idén június 1-ső napjára, mely, eltekintve az időszak tévesztésétől valódi májusi mulatság volt, áprilisi időjárás mellett. Tárczairót sorsa megfosztágyan a kirándulás élvezetétől, de azért lelki szemével ott gyönyörködött a „liget árnyában” Terpsichore, Bachus és Gambrinusnak emelt oltárok körül áldozó igaz hívőkön. Volt azonban a mulatságnak egy hézaga, mely ebben, a jó kedv piros bársonyába kötött könyvben igazán üres lapot képez. Tánccra termett, tánczunk élő, s tánczért haló hőlyeink csak képzeletben röpkedheték át a porondot, melyen, mint csatatéren diadalait leginkább aratni szokták. A fiatalság (!) egy része ezuttal is a pedanteria szerepét játszotta; komoly, higgadt volt, annak valódi kellekei nélkül... hadintéző tábornok, fakarddal kezében, könyves Kálmán, kulacsot forgatva s papír koronával fején...

Apropós papirkorona!

Színészeink is elpályáztak már. Jöttek a „Boissy boszorkány” s elmentek az „Ördög piluláival, amazzal kezdték, ezzel végezték, s így el lehet mondani róluk: boszorkányok voltak, az ördögök pedig elvitték. Szörény, szárnyaszegett fecskéi a művészetnek! jó hogy elröpültek; mert itt már valóban hideg szellő kezdett fujdogálni, tiútek pedig hogy megéjteltek a kitartó részvét melegére van szükségetek.

Az eltávozott színészek nyomába mármot ismét az esték unalmi lépnek. E vérszopó Vampyrok ellen társadalmi életünk alig nyújt menedéket, míg közhelyeink is nélkülözök amapezgeát és változatosságot, mely után még az is vágyva vágyik, kit kedvezőtlen életviszonyok annyira blazirtta és epessé tönk: hogy más-

nak örömeiben is egyenesen önmaga ellen intézett gúnyt talál... A „Diana” látogatónak felét elnyelte a „Zsolyomka”, miadkettőjét fogyasztja pedig a nap nap mellett befejezéséhez közeledő pályaudvar, hova az emberek — bár mulatságnak ott híre sines — talán azért is vonatnak oly ellenállhadanul; mert a „Belle-rophon” ide oda robogásában mintegy már előre érzik azon kapocs hatását mely őket elszigetelt helyzetükben a nagyvilággal nem sokára egyenes összeköttetésbe hozza!

A vasut, a vasut!

Valóban Ujhelyre szép jövődő vár! E pillanatban úgy érezheti magát a város mint egy ifju menyasszony, kinek már nincs messze a boldog óra, mely őt véglegényével örökre egybefűzi. Attól vár minden; s az édes ábránd a kéjteli sovargás percében nem is gondol arra: hogy még keserűen csalódhatik a reményben, mely az új világot oly varázs színekkel rajzolja elé. Sorsa azonban legnagyobb részben önmagától függ, azért igyekezzék rend, csinosság, előzékenység által magát vonzóvá tenni, s jól felfogott érdekeinek emelése, ipara és kereskedelmének fejlesztésével vetélytársává válni, más a korszellem intő szövegát megértő városoknak.

Mi más világ lesz itt csak két hó múlva is! Az áramlat, mely elszigeteltségünk khinai falát lerombolva, ide özönlik, mi mindenféle elemet hoz magával: hogy elvegyítve társadalmi életünk közé, a szé bomlás processusát megakadályozza, vagy ellenkezőleg azt saját elemeire bontsa fel? Meglehet e kanyargó örvény minket viszont másfelé sodor, meglehet! de hát a természet örök törvénye alól, — melyszerint alakját, helyét minden változtatja, minden ami van, minden ami él — senki sem vonhatja ki magát!

(th.)

HIRDETÉSEK.

Nagy választék! Jutányos ár!

Alulírott tisztelettel értesíti a nagyérdemű közönséget, miként a főutcán az ujonnan épült Kellner József ur házában igen jól rendezett

fűszer-, norinbergi-, disz- és, rövid-árucikkékbeli

kereskedést nyitott

s ezt Pest és Bécsben történt legújabb bevásárlásai által gazdagon ellátta,

• különösen ajánlja a Krauz és Lackenbach-féle bécsi legjobb

női, férfi és gyermek lábbelik

gyári áru raktára.

Valamint férfi és női legújabb divatu.

SZALMA KALAPJAIT.

Egyszersmind ajánlja jól rendezett árutárát, — ugymint: legjobb minőségű divatcikkeket, ruha-ékités, bársony és selyem szalag, férfi és női fehérnemű raktárát,

• a legjutányosabb árak mellett.

Midőn a t. cz. közönség meleg pártolását kéri.

7-10

Teljes tisztelettel,

TEICH HERMAN.

Reichert testvérek

S. a. ujhelyi vegyeskereskedő cég ajánlja a nagyérdemű közönségnek, bizományban lévő:

- 1) Boroszlói Meyer G. A. W. világhírű fehér mellszörpét, mely mindennemű idült köhögések, mellfájások, náthaláz, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő elnyakódás ellen világszerte a legkiválóbb sikerrel használtatik.
- 2) A híres pagliano-féle szörpöt (Pagliano florenci tanártól).
- 3) Dr. Pearce Eedw. gyomorszeszét mindenféle gyomorbetegségek, étvágyhiány, gyomorgörcs és fájás ellen.
- 4) Török József fogszivarkáit.
- 5) Krüczér Agoston giliszta-csokoládéját.
- 6) Gruber macassar-olajhajkenőcsét.
- 7) Erősítő italt (Mixture stomachohepatika), mely a meghűtések ellen, valamint a lábadozóknál kitűnően jó hatást gyakorol.
- 8) A kassai mőmalom lisztkelesztvényeinek raktárát, hol eme készítmények a folyó árjegyzék szerint, vitelbér számítás nélkül, a legnagyobb mennyiségben bármikor feltalálhatók, ezen kívül.
- 9) Mindenféle fűszer-, norinbergi-, disz-, porcellán-, s kövedény-árukat, melyek fennirt kereskedőcégnél, a legjutányosabb árak mellett kaphatók.
- 10) Szállítmányi és bizományi üzletét.

Felhívás!

Alulírott, mint a s. a. ujhelyi „Magyar Korona” szálloda bérloje felhívja mindazokat, kik a nevezett vendéglő étkező helyiségét előnyös feltételek mellett, bérlettel, bérlettel vagy több évre kivenni ohajtanák: miszerint vállalkozási szándékukat alulírottal személyesen vagy írásilag közölni mielőbb sziveskedjenek.

S. a. Ujhely jun. 1-jén 1871.

Bettelhelm Jakob,
főbérloje.

Előfizetés

Egy évre
Félévre
Negyedévre
Előfizetési
valamint más
lemény a sze
séghez S. a. U
bérmentv. kül
Kéziratok ne
nak vissza.
Nyitott tétel
sor 10 kr.

24-ik

Előfiz

„ZE

Julius.

Lapunk
zönség, enné
állunk elé, n
jövőre is meg
Rovata
„Zemplén“ a
különyvé
fogunk azon
szeiből gazda
mind az „U
nyitunk, me
mény tözsd
E két körül
rint lapunk
közsegi tan

Julistól de

„Az elő
geig a jut
utalvány
„Zemplé
S. a.

Mi

A mű
rágat külön
műveltséget
musba; má
sima modor
gálai kézs
sok mások
sorolt neim
lodi művelt
mány mely
szet, mely
nyájás udv
lyek a sziv
melyekre u
mert ezen
egy szüksé
nem képes
tentiáját ho
a positiv, a
béke megsz
vedélyek fé
Tekin
közelebb le
hogy a né
nyezőnek,
lődsének, n
Taga
veltség, a
zája. s ime
voltak a u
mi több a
homogen e
s megterm
lom jogtal
döfést ado
magát, a
Volt a sze
tak jeles